

Ing. Ladislav Kolářček, Ing. Petr Ryp
**Velitelsko-štábní cvičení
„Dobré sousedství 2010“ –
poznatky a zkušenosti**
(CPX Good Neighbourhood 2010)

Cílem tohoto článku je poskytnout poznatky a zkušenosti autorů z velitelsko-štábního cvičení (CPX) „Dobré sousedství 2010“ (Good Neighbourhood 2010), kterého se zúčastnili jako zástupci české strany ve funkcích zástupce řídicího cvičení (pplk. Ing. Ryp) a pozorovatel (Ing. Kolářček) na Akademii Ozbrojených sil Slovenské republiky v Liptovském Mikuláši. Obsahem článku kromě historie cvičení „Dobré sousedství“ a všeobecných informací, popisujících charakter cvičení, je objasnění rozhodovacího procesu velitele a štábu na úrovni praporního úkolového uskupení (PrÚU) při plánování nasazení PrÚU do operace.

Historie cvičení Good Neighbourhood

Historie cvičení Good Neighbourhood se začíná psát v roce 1996 na Fakultě velitelské a štábní, Vojenské akademie v Brně, kdy proběhlo první cvičení za účasti cvičících ze strany Rakouska a České republiky. Cvičení pak bylo organizováno jednotlivými partnery nepřetržitě od roku 1996 do roku 2004. Od roku 2000 se pravidelně zúčastňovali i zástupci Ozbrojených sil Slovenské republiky. V roce 2005 nebylo cvičení DS organizováno (realizováno) a poslední třístranné cvičení proběhlo v roce 2006 v Liptovském Mikuláši. Tematika jednotlivých cvičení je uvedena v tab. 1.

Charakter cvičení

Jednalo se o velitelsko-štábní cvičení (CPX) „Dobré sousedství 2010“, určené pro studenty vyššího velitelsko-štábního kurzu (VVŠK) a studenty základního velitelsko-štábního kurzu (ZVŠK). Obecným cílem cvičení bylo prověřit znalosti získané v průběhu kurzu v oblasti operačního plánování a ověřit schopnost jednotlivců plnit úkoly na funkcích v rámci (mezinárodního) štábu úkolového uskupení (BG). Cvičení řídil prorektor pro vojenské věci AOS, plk. gšt. Ing. Juraj Výrostek.

Téma cvičení

Tématem cvičení bylo „Plánování nasazení EU BG v regionálním konfliktu“. Na obrázku 1 je uvedena struktura cvičícího štábu.

Námět cvičení

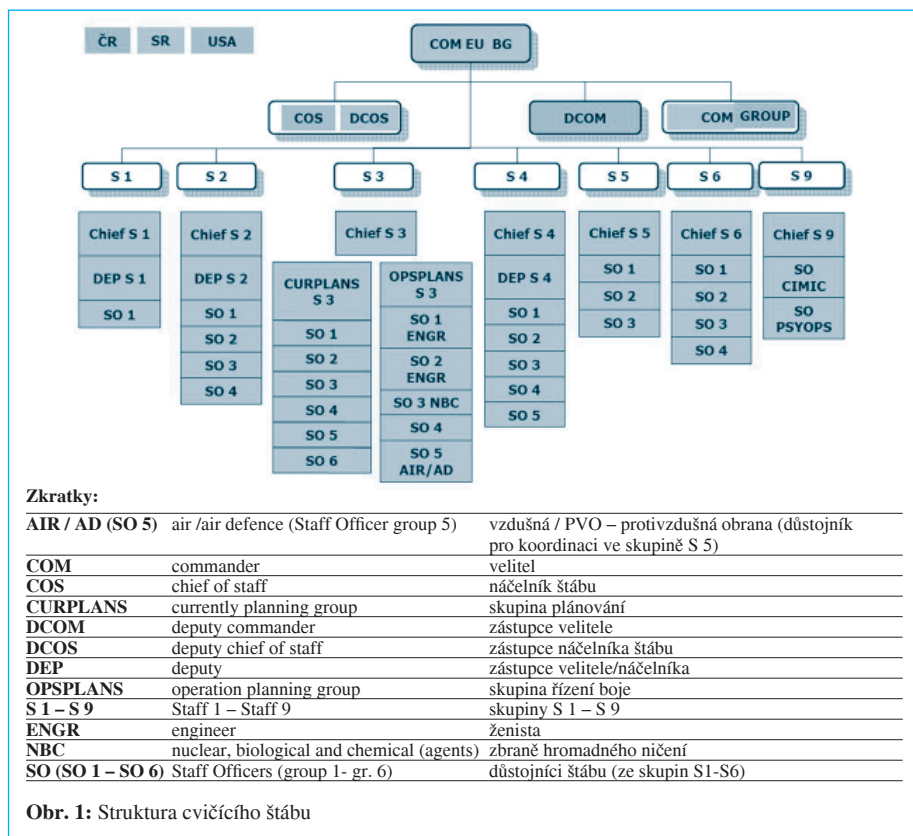
Konflikt se odehrává na území POPRADLANDu, který je součástí republiky LILAND. (obrázek 2). S podporou sousedního VYLANDu došlo k pokusu deklarovat

Tab. 1: Tematika cvičení DS

rok	organizátor	účastníci	téma
1996	AUT,CZE	AUT, CZE	Obrana brigády (Bde defence)
1997	AUT,CZE	AUT, CZE	Protiútok vedený dvěma brigádami (Counter attack of two Bde's)
1998	CZE	AUT, CZE	Obrana vedená dvěma brigádami (Defence of two Bde's)
1999	AUT	AUT, CZE	Boj na zdrženou (Delay operation)
2000	CZE	AUT, CZE, LVA, SVK	Útok brigády (Attack of the Bde)
2001	SVK	AUT, CZE, SVK	Obrana brigády mimo dotyk s nepřítelem (Bde in defence out of ENY contact)
2002	CZE	AUT, CZE, SVK	Útok praporu po přesunu z hloubky (Attack of Bn after tactical movement from depth)
2002	AUT	AUT, CZE, SVK	Bde attack (in terrain with comms)
2003	SVK	AUT, CZE, POL, SVK	Brigáda v útoku (Bde in attack)
2004	CZE	AUT, CZE, SVK	Bn in attack after tactical movement from depth
2005	–	–	Cvičení neproběhlo (Exercise not organized)
2006	SVK	AUT, CZE, SVK	Nasazení BG v regionálním konfliktu (Deployment of BG in regional conflict)
2007	CZE		Nasazení BG v regionálním konfliktu (Deployment of BG in regional conflict)
2008	AUT		“Common action“ in spirit GN (Good Neighbourhood)
2009	–	–	Exercise not organized
2010	SVK	SVK, AUT, CZE	Nasazení BG v regionálním konfliktu (Deployment of BG in regional conflict)

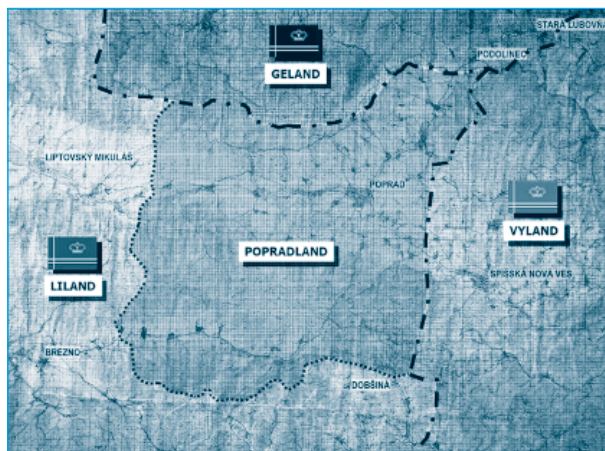
nezávislost POPRADLANDu na republice LILAND, zahrnující oblast obývanou převážně národnostní menšinou VYLANDu. Nezávislá republika POPRADLAND nebyla uznána mezinárodním společenstvím. V této oblasti vznikají etnické a náboženské nepokoje, které jsou provázeny násilím vůči místním obyvatelům regionu POPRADLAND. Násilí se dopouštějí jak militantní skupiny složené z příslušníků národnosti LILANDu i VYLANDu. Nepokoje a násilí jsou důvodem eskalace napětí v obou sousedních zemích a hrozí vznik otevřeného konfliktu. OSN v rezoluci apeluje na obě země aby upustily od nepřátelství a obnovily mezinárodní mírová a bezpečnostní jednání.

Rezolucí OSN č. 4951 byla zřízena v POPRADLANDu monitorovací mise – United Nations Mission (UNMIP). Jejím posláním bylo pomáhat při dosahování mírové dohody a sledování jejího dodržování v obou zemích, tedy vytvoření podmínek trvale udržitelného míru a bezpečnosti v POPRADLANDu. Po neúspěšných jednáních Rada bezpečnosti OSN vydala rezoluci a dala mandát EU k vyslání kontingentu pro provedení vojenské operace ARAGONIT. Rada EU se rozhodla nasadit s evropskou Battle Group (EU BG) s cílem eliminovat militantní skupiny operující v demilitarizované zóně POPRADLAND, obnovit stabilitu v oblasti a pomoci při řešení vzniklé humanitární situace.



Výchozí situace

Jednotky EU BG jsou rozmístěny na území neutrálního státu GELAND, který souhlasil se žádostí EU, aby pro rozmístění sil EUFOR používaly síly jeho území a vzdušného prostoru. Jednotky EU BG jsou připraveny k plnění úkolu. Hlavním



úkolem EU BG je vytvořit bezpečné prostředí k zahájení plnění vojenských aspektů mírové smlouvy, které vytváří podmínky pro nasazení UNMIP a dále posílit důvěru obou stran v mírové procesy. EU BG by měl být připraven plnit své poslání až 120 dnů, kdy by měly převzít plnění úkolu hlavní síly EUFOR.

Obr. 2: Prostor operace

Fáze cvičení

Cvičení proběhlo ve dvou fázích.

1. Fáze: Zpracování OPORDu velitele BG pro nasazení v prostoru operace.
(19.4. – 23.4.2010)
2. Fáze: Řízení činnosti na úrovni EU BG s podporou simulace (CAX)
(3.5. – 5.5. 2010)

Cíle 1. fáze cvičení

Pro 1. fázi cvičení byl stanoven následující cíl:

- ☐ Procvičit štáb EU BG ve zpracování OPORDu pro nasazení sil do prostoru (AOR) podle zpracovaných postupů (SOP).

Pro naplnění stanoveného cíle bylo nutné aby cvičící:

- ☐ pochopili systém velení (C2) v rámci BG,
- ☐ pochopili interakce mezi sekcemi uvnitř štábu BG,
- ☐ naučili se koordinovat činnost nově vytvořeného štábu BG během jednotlivých fází procesu plánování,
- ☐ pochopili procedury a omezení podle pravidel nasazení (ROE),
- ☐ naučili se připravit relevantní podklady pro rozhodování velitele BG v jednotlivých fázích plánovacího procesu,
- ☐ zpracovali bojové dokumenty (grafické, písemné), které jsou požadované při plánování operací na taktické úrovni v souladu se STANAG 2014,
- ☐ naučili se reagovat (být flexibilní) při změně situace.

Dokumentace cvičení (SOP, OPORD s přílohami, námět a další) byla zpracována v anglickém jazyce.

Operačně plánovací proces a rozhodovací proces

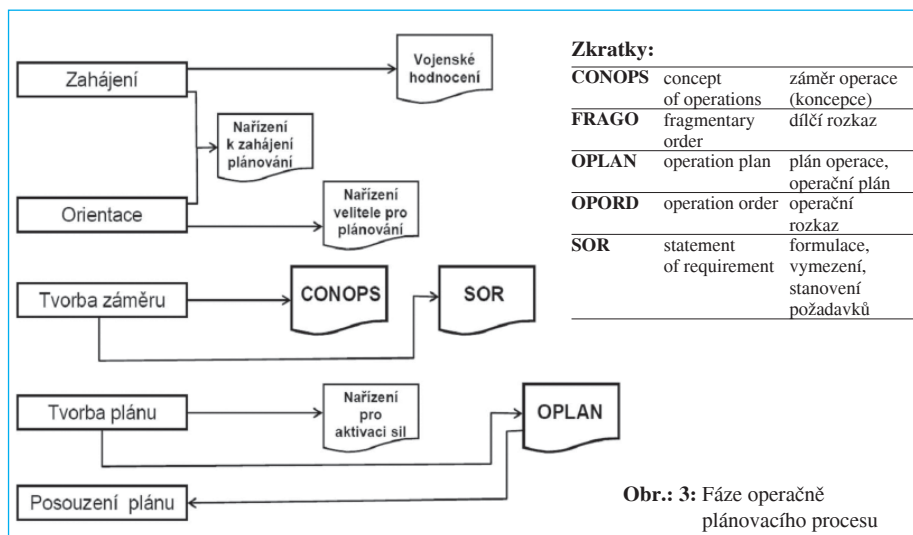
Aby bylo reálně naplnit výše uvedené cíle cvičení, bylo nezbytně nutné, aby všichni cvičící znali základní zásady operačního plánování a beze zbytku zvládli úplný rozhodovací proces. Zde bychom měli připomenout, že operační plánování provádějí všechny stupně od strategického až po taktický. Na strategickém a operačním stupni se plánují operace, na taktickém stupni boj, nebo jiná vojenská aktivita.

Na všech stupních má operačně plánovací proces stejné fáze (pět fází) a jádrem operačně plánovacího procesu (OPP) je rozhodovací proces velitele. Rozhodovací proces má stejný počet kroků jako OPP fází.

Pět fází OPP a výstupy z nich jsou uvedeny ve schématu na obr. 3, jednotlivé kroky rozhodovacího procesu jsou na schématu obr. 4.

Průběh 1. fáze cvičení

Cvičení proběhlo v pěti dnech a bylo rozdělené do pěti základních kroků úplného plánovacího a rozhodovacího procesu. Cvičilo se na fiktivním území na mapovém podkladu Slovenské republiky oblastech Liptov, Vysoké Tatry (viz schéma na obr. 4). Harmonogram cvičení je uveden v tab. 2.



Krok	Název	Činnost	Výstup
I.	Zahájení plánování	Studium a ujasnění úkolů	Předběžné nařízení
II.	Analýza úkolu	Analýza úkolu	Počáteční záměr
III.	Hodnocení faktorů	Tvorba variant	Variety činnosti Vybraná varianta
IV.	Rozhodnutí velitele	Zpracování plánu	Rozkaz (OPORD)
V.	Upřesnění rozhodnutí	Upřesnění plánu činnosti	Dílčí rozkaz (FRAGO)

Obr. 4: Kroky plánovacího a rozhodovacího procesu

Poznatky z jednotlivých kroků plánovacího a rozhodovacího procesu a briefingů I–V

V Armádě Slovenské republiky se plánuje podle standardů NATO a standardní operační postupy (SOP) pro plánování operací jsou kompatibilní s ostatními armádami NATO a vycvičení příslušníci štábů jsou schopni plnit úkoly na funkcích v mezinárodních štábech.

Poznatky ze cvičení „Dobré sousedství 2010“ jsou uvedeny v posloupnosti tak, jak probíhaly jednotlivé kroky cvičení. Na úvod každého kroku je krátce uveden obsah daného kroku a výstupy z něj. Na konci každého kroku je shrnutí a dílčí závěr.

1. krok: Obdržení úkolu, jeho studium a ujasnění

- Studium úkolu a jeho ujasnění se zahajuje neprodleně po obdržení úkolu od nadřízeného. Přičemž rozkazu (OPORDu) může předcházet předběžné nařízení (PN)

Tab. 2: Harmonogram cvičení

den	úkol	řídil	účast
1. den	vyhlášení OPORDu	NŠ řídicího štábu	všichni cvičící
	přijetí a ujasnění úkolu	náčelníci sekcí	ve skupinách S-1 až S-6
	BRIEFING I	velitel EU BG	
2. den	analýza úkolu	náčelníci sekcí	ve skupinách S-1 až S-6
	BRIEFING II	velitel EU BG	
	tvorba variant operace	určení náčelníci sekcí	skupiny vyčleněné pro tvorbu variant
3. den	BRIEFING III	velitel EU BG	všichni cvičící
	příprava válečné hry	určení náčelníci sekcí	skupiny vyčleněné pro přípravu a provedení válečné hry
	VÁLEČNÁ HRA	určení náčelníci sekcí	
4. den	BRIEFING IV rozhodnutí velitele o vybrané variantě		
	zpracování OPORDu	N S-3, náčelníci sekcí	v skupinách S-1 až S-6
	BRIEFING V objasnění OPORDu		všichni cvičící
5. den	ukončení cvičení		všichni cvičící
	rozbor cvičení		všichni

Ujasnění úkolu probíhá zpravidla souběžně na pracovištích velitele a náčelníků skupin.

- *Cílem prvního kroku je ujasnit si všeobecnou situaci, záměr nadřazeného a hlavní cíl operace. Dále cíle nastávající činnosti, úkol BG (ÚU), nepřítel (protivníka) který bude působit proti uskupení, jeho pravděpodobný záměr a další důležité informace.*
- *Příslušníci štábu studují přílohy rozkazu a odborná nařízení a ujasňují si odborné úkoly.*
- *Je potřeba zdůraznit, že správné a jednotné pochopení úkolu je naprosto nezbytné pro následující kroky plánování operace, i pro samotné plnění úkolu. Nesprávné, nebo nejednotné chápání úkolu a cílů operace může v konečném důsledku vést k nesplnění stanoveného úkolu.*
- *Výsledky ujasnění úkolu jsou prezentovány na prvním briefingu.*

Protože se jednalo o štáb složený ze studentů kurzů, kteří v praxi nevykonávají funkce, na které byli pro cvičení zařazeni, tedy štáb nestmelený, nevycvičený, bylo potřeba, aby si cvičící v úvodu prvního kroku, ujasnili především své místo a úlohu ve štábu ÚU, dále bylo nutné ve štábu přesně stanovit i výstupy z jednotlivých kroků, jejich obsah, formu a odpovědnost za jejich zpracování. Tyto skutečnosti se projeví v průběhu ujasňování úkolu tím, že skupiny S-1 až S-6 i jejich jednotliví příslušníci byly vytíženi nerovnoměrně a byla ovlivněna i kvalita požadovaných výstupů.

Ujasnění úkolu vyvrcholí briefingem I. Pro provedení tohoto briefingu jsou nezbytné dokumenty, které jasně vymezují a strukturují obdržení úkol a vymezují další, následující činnosti. Mezi tyto dokumenty patří zakres výchozí situace, grafické vyjádření obdržení úkolu. Dále jsou to pokyny velitele pro stanovení způsobu

plánování, vydání pokynů pro další práci štábu a vyhlášení plánu práce štábu. Význam těchto dokumentů nebyl zcela pochopen a tyto dokumenty nebyly důsledně. Uvedené nedostatky měly za následek ne zcela správné pochopení nastávajícího úkolu i následujících činností. V důsledku toho další činnost štábu nebyla zcela v souladu se standardními postupy.

Pozitivním přínosem bylo, že většina cvičících v průběhu ujasnění úkolu pochopila svoji úlohu ve štábu.

2. krok: Analýza úkolu

- *Podstatou analýzy úkolu je popis úkolu, stanovení cílů řešení úkolu, určení příčin, které vyvolávají problémy a zpřesnění formulace úkolu. Za analýzu úkolu a formulaci úkolů pro podřízené odpovídá velitel.*
- *Výsledkem analýzy úkolu velitelem je počáteční záměr.*
- *V rámci analýzy úkolu se mimo jiné provádí zpravodajská příprava bojiště (prostoru operace), která dá veliteli a štábu důležité informace o nepříteli a prostoru operace. Výsledkem zpravodajské přípravy bojiště jsou zpracované pravděpodobné varianty činnosti nepřítele (protivníka, opozičních stran) a mapa vyhodnocení prostoru operace a jeho vlivu na vlastní síly a síly nepřítele.*
- *Výsledky analýzy úkolu jsou prezentovány na briefingu II. Zde se mohou dořešit i problémy a sporné otázky, které se objevily v průběhu analýzy (a objeví se na briefingu). Briefing II řídí velitel.*

V tomto kroku sehrál rozhodující úlohu N S-2, který se svojí skupinou správně vyhodnotil prostor operace, možné směry působení militantních skupin, jejich předpokládanou činnost. Seznámil příslušníky štábu se dvěma nejpravděpodobnějšími variantami činnosti militantních skupin. Ve vystoupení scházely informace o terénu a jeho vlivu na činnost vlastních vojsk v prostoru nasazení od příslušníků S-3 (v odbornostech ženista, chemik). Meteorolog z S-2 prezentoval dlouhodobé průměry počasí v regionu i předpověď počasí na dny zahájení operace, ale nevyhodnotil vliv počasí na činnost vlastních vojsk.

Výsledkem provedené analýzy úkolu bylo vydefinování cíle operace a hlavních úkolů. Cíle i úkoly operace byly formulovány a vyhlášeny v Počátečním záměru velitele, který vyhlásil na závěr briefingu II. Zde seznámil štáb se svojí představou o způsobu plnění nastávajícího úkolu. Náčelník štábu upřesnil činnost štábu, stanovil počet variant činnosti vlastních vojsk, které se budou zpracovávat, a složení skupin odpovědných za jejich zpracování.

3. krok: Tvorba variant činnosti

- *Tvorba variant činnosti probíhá ve velitelem určených zpracovatelských skupinách za řízení hlavních funkcionářů. Počet variant činnosti, které budou vytvářeny, závisí na celkovém čase, který je k dispozici, na typu operace a na rozhodnutí velitele. Varianty se musí od sebe lišit ve způsobu plnění úkolu (manévru, bojové sestavě...) a každá z vlastních variant musí umět dobře reagovat na všechny varianty činnosti nepřítele. Po porovnání a hodnocení variant se vybírá ta varianta, která umí nejlépe reagovat na všechny varianty činnosti protivníka. Ostatní varianty se zakládají pro případné další využití. Varianty jsou prezentovány na briefingu III. Cílem je objasnit jednotlivé varianty činnosti, posoudit je a vybrat ty, se kterými se bude dále pracovat. Tento briefing řídí náčelník štábu.*

V důsledku prvotního nepochopení úkolu EU BG v regionu se cvičící při tvorbě variant zaměřili na fyzickou likvidaci nelegálních ozbrojených skupin obou stran namísto eliminace pronikání těchto skupin do demilitarizované zóny (DMZ).

Byl to nejen důsledek nesprávného pochopení úkolu při úvodním ujasnění úkolu, ale i faktu, že cvičícím nebyly ještě před zahájením cvičení předány a vysvětleny pravidla pro nasazení sil v prostoru operace (ROE). Po upozornění na tuto skutečnost byly ROE cvičícím dodány a plánování činnosti již správně směřovalo k eliminaci činnosti militantních skupin v DMZ. Zpracovatelské skupiny zpracovaly v souladu s nařízením dvě varianty, které byly odlišné použitím sil a obě zabezpečovaly splnění úkolu.

Na briefingu III náčelníci zpracovatelských skupin srozumitelně objasnili obě zpracované varianty činnosti vlastních vojsk.

4. krok: Analýza a porovnání variant činnosti

- *Analýzu a porovnání variant činnosti neprovádí příslušníci skupin, kteří se podíleli na zpracování variant, protože by mohli být ovlivněni vlastní variantou a viděli by pouze nedostatky jimi hodnocené varianty. Hodnotící skupina zjišťuje, jak je hodnocená varianta schopna reagovat na všechny varianty činnosti nepřítel. Používá se metoda akce a reakce v souladu s pravděpodobným vývojem a průběhem operace. Analýza a porovnání variant činnosti se provádí zpravidla metodou válečné hry.*
- *Výsledkem analýzy variant je uspořádání a upřesnění úkolu, určení cílů vysoké důležitosti, pravděpodobné ztráty, posouzení rizik, stanovení výhod a nevýhod varianty, zpracování tabulek pro organizaci součinnosti a možné rozhodující body.*
- *Po analýze variant se provádí porovnání variant činnosti. Každá varianta je posuzována nezávisle na ostatních. Cílem porovnání je určit a navrhnout veliteli takovou variantu, která má nejvyšší pravděpodobnost úspěchu proti nejnebezpečnější (nejpravděpodobnější) variantě činnosti nepřítel.*
- *Výsledkem porovnání variant jsou závěry z válečné hry proti nejnebezpečnější variantě nepřítel, tabulka porovnání variant činnosti, seznam variant od nejlepší po nejhorší. Na základě těchto dokumentů doporučí náčelník štábu nejvhodnější variantu, jako základ pro zpracování plánu operace.*
- *Briefing IV je prováděn s cílem seznámit velitele se závěry analýzy a porovnání variant činnosti. Na základě doporučení náčelníka štábu velitel rozhodne o variantě, která se dále dopracuje a bude sloužit jako základ pro plán operace. Přitom může nařídít vybranou variantu upravit, nebo v některých fázích dopracovat.*
- *Válečná hra se může provádět různými způsoby, záleží, jaké má štáb zkušenosti, technické možnosti a kolik času má na zplánování operace. [1]*

Provedení válečné hry bylo pro cvičící novou zkušeností, a proto cvičící provedli válečnou hru v omezeném rozsahu. Získané výsledky nebyly zaznamenávány cvičícími do tabulek, což snížilo vypovídající hodnotu získaných dat, nicméně se ukázalo, že první varianta má menší požadavky na počet nasazených sil v prostoru a umožňuje veliteli vytvořit si dostatečně silnou zálohu. Tato varianta je ale náročná na velení a prostředky pro velení (spojovací prostředky) by nebyly dostatečně zabezpečeny proti působení militantních skupin. Druhá varianta neumožňovala vytvořit téměř žádnou zálohu velitele, ale umožňovala pružnější velení i rychlejší manévry v rámci celého prostoru nasazení.

Náčelník skupiny, která prováděla hodnocení, seznámil na briefingu III s výsledky hodnocení a porovnání variant a navrhl veliteli druhou variantu k dopracování. Velitel vybranou variantu schválil.

5. krok: Tvorba plánu operace a operačního rozkazu

- *Po vyhlášení rozhodnutí je vybraná varianta činnosti dále rozpracována do podrobného operačního plánu a rozkazu. Obsahuje základní plán a přílohy podle nařízení velitele. (Podle STANAG 2014) [2]*
- *Operační (bojový) rozkaz je základním dokumentem, kterým velitel vydává (vyhlašuje) své rozhodnutí podřízeným a stanovuje jim operační a bojové úkoly. Zpracovává jej štáb za řízení náčelníka štábu. Náčelník štábu rovněž upřesňuje rozsah zpracovávaných příloh.*
- *Po dokončení plánu operace a zpracování operačního rozkazu je zpravidla proveden briefing k objasnění způsobu provedení operace.*
- *Briefing V je prováděn s cílem objasnit plán operace a rozkaz hlavním funkcionářům a podřízeným velitelům a sladit činnost jednotlivých prvků operační sestavy k dosažení cílů operace. Řídí jej velitel.*

V tomto kroku přistoupili cvičící ke zpracování OPORDu. Zpracovali dokument a nařízené přílohy v souladu se STANAG 2014. Zde se projevil malý zkušební s tvorbou bojových dokumentů, především v nepřesné a nejasné formulaci úkolů. Příloha „C“ – grafický plán operace ne zcela odpovídal zavedeným standardům. Ne všichni cvičící byli seznámeni s normou APP-6(B) (STANAG 2019). Nedostatek zkušeností a neznalost uvedené normy se projevoval při grafickém vyjadřování úkolů a situací.

Na pátém briefingu cvičící velitel pouze seznámil podřízené s úkolem, ale úkol, který byl zpracován do podoby rozkazu velitele (OPORDu), neobjasnil.

Rozbor cvičení:

Rozbor cvičení připravila rozhodčí služba a provedl řídicí cvičení, který zhodnotil splnění úkolů a naplnění cílů. Zhodnotil snahu cvičících a úsilí vynaložené pro splnění stanovených úkolů. Zdůraznil, že při hodnocení cvičení bylo potřeba vzít v úvahu skutečnost, že se jednalo o štáb, který je složený z cvičících, kteří v praxi vykonávají odlišné funkce, než do jakých byli zařazeni pro cvičení, že se jednalo o štáb nesladěný, nevycvičený.

Zhodnotil, že příslušníci cvičícího štábu v průběhu cvičení dostatečně pochopili systém velení (C2) v rámci EU BG a interakce mezi sekcemi uvnitř štábu BG. Během jednotlivých fází procesu plánování získávali základní dovednosti v koordinaci činnosti štábu. Seznámili se se způsoby přípravy relevantních podkladů pro rozhodování velitele EU BG, s obsahem a formou grafických a písemných dokumentů, které jsou požadované při plánování operací na taktické úrovni a tyto dokumenty zpracovali. Řídicí cvičení ve svém hodnocení konstatoval, že cvičící splnili stanovené úkoly a cíle cvičení byly naplněny.

Závěr

Cvičení prokázalo skutečnost, že znalost rozhodovacího procesu patří mezi základní a nezbytné znalosti každého důstojníka. Bez znalosti rozhodovacího procesu, bez znalosti zásad pro tvorbu (bojových) dokumentů a alespoň minimálních praktických

návyků v těchto oblastech štábní práce, není důstojník schopen plnohodnotně pracovat ve (v mnohonárodním) štábu jakéhokoli uskupení.

Také je potřeba si uvědomit, že čím méně vycvičený a sladěný je štáb, tím důsledněji a podrobněji musí být zpracována metodika práce štábu (SOP). Prodlužuje se čas potřebný na realizaci rozhodovacího procesu, a tím i celkový čas potřebný na přípravu operace.

Použitá literatura a poznámky k textu:

- [1] Způsoby provedení válečné hry byly popsány ve *Vojenských rozhledech* č. 1/2010, str. 60-82, v článku Ing. Jaroslava Kulíška, Válečná hra.
- [2] *STANAG 2014*, Formats for Orders and Designation of Timings, Location, and Boundaries. [Struktura rozkazů, uvádění časových údajů, názvů míst a rozhraní.]

Některé zkratky užívané v textu:

AOR	area of responsibility	prostor (operační) odpovědnosti (působení)
AOS	[Armed Forces Academy]	Akademie ozbrojených sil
AUT	Austria	Rakousko
Bn	battalion	prapor
Bde	Brigade	brigáda
BG	Battle Group	bojové uskupení
C2	command and control	velení a řízení
CAX	Computer Assisted Exercise	cvičení s využitím výpočetní techniky
CPX	Command Post Exercise	velitelsko-štábní cvičení
CZE	Czech Republic	Česká republika
DMZ	demilitarized zone	demilitarizovaná zóna
DS	Good Neighbourhood	(cvičení) Dobré sousedství
ENY	enemy	nepřítel, protivník
EU BG	European Union Battle Group	bojové uskupení Evropské unie
GN	Good Neighbourhood	Dobré sousedství (cvičení)
N S-2	Chief officer Staff -2	náčelník S-2
OPLAN	operation plan	plán operace, operační plán
OPORD	operation order	operační rozkaz
OPP	operations planning process	operačně plánovací proces
PN	[Wng O – Warning Order]	předběžné nařízení
ROE	rules of engagement	pravidla činnosti, nasazení
S-1	Staff-1 (Military Personnel)	personální skupina štábu
S-2	Staff-2 (Intelligence and Security)	zpravodajské středisko
S-3	Staff-3 (Operations and Training)	operační středisko
S-4	Staff-4 (Logistics and Quartering)	skupina logistického zabezpečení
S-5	Staff-5 (Long-term Planning)	středisko dlouhodobého plánování
S-6	Staff-6 (CIS – Communications and Information Systems)	středisko komunikačních a informačních systémů (KIS)
S-9	Staff-9 (CIMIC / PSYOPS)	civilně-vojenská spolupráce / psychologické operace
SOP	standing operating procedures	standardní operační postupy
SVK	Slovakia	Slovensko, Slovenská republika
UNMIP	United Nations Mission POPRADLAND	monitorovací mise na fiktivním území POPRADLAND
ÚÚ	[TF – task force]	úkolové uskupení
ZVŠK	[CSC – command and staff course]	základní velitelsko-štábní kurz